

ΦΩΤΗΣ ΤΕΡΖΑΚΗΣ : ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΕΙΣΙΔΑΙΜΟΝΙΑ

<http://goo.gl/oj5I1>

«...πρέπει να καταλάβουμε ότι «οικονομία» ως κάτι διαφορετικό από την πολιτική δεν υπάρχει. Η «οικονομία» είναι δημιούργημα του κεφαλαιοκρατικού κόσμου και αντικατοπτρίζει τη δική του ιδεολογική αναπαράσταση του κόσμου.

Ο Αριστοτέλης χειρίζεται το οικονομικό ζήτημα σαν μία υποσημείωση στους πολιτικούς στοχασμούς του. Μέχρι τον δέκατο όγδοο αιώνα δεν μιλούσαμε για «οικονομία» αλλά για «πλούτο» των εθνών ή της ανθρωπότητας, και η έννοια του πλούτου ανταποκρινόταν ακόμα εν μέρει σε πραγματικές αξίες χρήσης.

Η απορρόφηση της αξίας από το γενικό ισοδύναμο, το χρήμα, ήταν η κεντρική στρατηγική του αναπτυσσόμενου καπιταλισμού από την εποχή της βιομηχανικής επανάστασης και μετά, για την υποδούλωση της εργασίας – κι εν συνεχεία την υποδούλωση όλων τα άλλων μορφών ανθρώπινης δραστηριότητας, ακόμη και του λεγόμενου «ελεύθερου χρόνου»[...]

Να πούμε ... ότι η κρίση είναι οικονομική σημαίνει ότι υιοθετούμε την παραπλανητική γλώσσα εκείνων οι οποίοι την προκάλεσαν... Η κρίση **αναπαρίσταται με οικονομικούς όρους επειδή η οικονομία έχει γίνει το κύριο σύστημα αναπαράστασης των πολύπλοκων κοινωνικών σχέσεων** στις δικές μας κοινωνίες... Ουσία της παρούσας κρίσης είναι, υποστηρίζω... η κρίση του κεφαλαιοκρατικού πολιτισμού της Δύσης, ο οποίος εν τω μεταξύ έγινε παγκόσμιος, και με τον τρόπο αυτό θέτει σε θανάσιμο κίνδυνο όλες τις μορφές ζωής πάνω στον πλανήτη.

Αυτό που έχουμε ... δεν είναι μια «υποχώρηση της πολιτικής έναντι της οικονομίας» **αλλά μια πολιτική δια της οικονομίας: ο χρηματοπιστωτισμός είναι μία κατάφωρη τέτοια χρήση «οικονομικών» μέσων για τη συντριβή ολόκληρων ομάδων του πληθυσμού** της γης, συντριβή εθνών και, σε τελευταία ανάλυση, συντριβή των εργαζόμενων τάξεων εκ μέρους του πιο επιθετικού τμήματος της παγκόσμιας κεφαλαιοκρατικής ελίτ.[...]

Αν ... η ισότητα είναι το καθ' ύλην περιεχόμενο της δημοκρατίας, είναι αυτό που καταστατικά (δηλαδή κατ' αρχήν και εξ ορισμού) αποκλείει ο καπιταλισμός. Αυτός όχι μόνο προϋποθέτει ως όρο δυνατότητάς του μια θεμελιώδη ανισότητα (μεταξύ εκείνων που κατέχουν κεφάλαιο κι εκείνων που δεν έχουν προς πώλησιν παρά μόνο την εργασία τους) αλλά και λειτουργεί βάσει της διαρκούς μεγιστοποίησης του κέρδους, άρα της

συγκεντροποίησης και της συσσώρευσης. Η «φυσική» απόληξη του καπιταλισμού είναι το μονοπώλιο, και η πολιτική μορφή που αντιστοιχεί στο μονοπώλιο είναι ο ολοκληρωτισμός. Σε αυτό το σημείο βρισκόμαστε σήμερα – με ή χωρίς κοινοβουλευτικό πρόσχημα, αδιάφορο. Συνεπώς, *το αίτημα της δημοκρατίας δεν είναι άλλο από την απαίτηση για ανάσχεση του καπιταλισμού και για κοινωνικοποίηση των μέσων παραγωγής της κοινωνίας.* [...]

Η αριστερά...έχει γίνει οργανικό μέρος τού συστήματος, ένας γραφειοκρατικός μηχανισμός κομματικού και συνδικαλιστικού χαρακτήρα(*) που περιορίζεται σε «διεκδικήσεις» οι οποίες λαμβάνουν ως δεδομένες τις κεφαλαιοκρατικές σχέσεις παραγωγής.[...] Ο φετιχισμός τού παραγωγισμού και της εργασίας δεν της επιτρέπει να δει ότι το πρόβλημα σήμερα ξεκινάει από το ότι, ακριβώς, *δεν χρειαζόμαστε πλέον τόση εργασία!* Το ζητούμενο είναι η *αυτοδιαχείριση της εργασίας και ο ελεύθερος χρόνος.*[...]

[Ο εχθρός του συστήματος θα πρέπει να είναι] εξ ορισμού αντίπαλος της χρηματικής οικονομίας και ως εκ τούτου αφιερωμένος στο **ξεσκέπασμα των πραγματικών σχέσεων ανισότητας, εκμετάλλευσης, κυριαρχίας που κρύβονται πίσω από τ' αφηρημένα και ποσοτικοποιημένα, δήθεν «αντικειμενικά» οικονομικά μεγέθη**[...]

Από τη δική μας σκοπιά, η κρίση δίνει όντως μια ευκαιρία: να επιτεθούμε πολυμέτωπα στον καπιταλισμό, να βραχυκυκλώσουμε οριστικά τις διαδικασίες «ανάπτυξης» και «κερδοφορίας» που οδηγούν μαθηματικά στον συλλογικό θάνατο, να επινοήσουμε τρόπους ζωής και αξίες ενάντιες στην ... αγορά, δημιουργώντας κατά κάποιον τρόπο έναν θύλακο «άλλης» κοινωνίας μέσα σε αυτήν που καταρρέει μπροστά στα μάτια μας.[...]

(*)

«...Το προλεταριατο, αντι να εξελιχτει σε μια επαναστατικη ταξη μεσα στη μητρα του καπιταλισμου, κατανα οργανικο τμημα της αστικης κοινωνιας.[...] Ο παραδοσιακος ταξικος αγωνας εξισσοροπει την καπιταλιστικη κοινωνια επανορθωνοντας τις καταχρησεις της (σε μισθους, ωραρια, πληθωρισμο, απασχοληση, κλπ.).

Οι εργατικες ενωσεις μεσα στην καπιταλιστικη κοινωνια αποτελουν ενα “αντιμονοπωλιο ” απεναντι στα βιομηχανικα μονοπωλια και ειναι συσσωματωμενες [...] ως τμημα της οικονομιας [...] Μεσα σ’αυτο το τμημα υπαρχουν μικροτερες ή μεγαλυτερες συγκρουσεις, αλλα ως συνολο οι εργατικες ενωσεις ενδυναμωνουν το συστημα και χρησιμευουν στη διαιωνιση του.

Το να ενισχυουμε αυτη την ταξικη δομη πιπιλιζοντας το “ρολο της εργατικης ταξης”,[...] να μολυνουμε το νεο επαναστατικο κινημα της εποχης μας με “εργατιτιδα”, ειναι αντιδραστικο ως τα μπουνια.[...]

[Ο μαρξιστής] επιχειρεί να χρησιμοποιήσει την πειθαρχία που εμφύσα το εργοστασιακό περιβάλλον για να πειθαρχήσει τον εργατή στο κομματικό περιβάλλον. Επιχειρεί... να χρησιμοποιήσει το σεβασμό του εργατή προς τη βιομηχανική ιεραρχία για να τον παντρεύει με την κομματική ιεραρχία. Αυτή την... υποκατάσταση μιας ιεραρχίας από μια άλλη, την πετυχαίνει με την προσποίηση ότι ενδιαφέρεται για τα καθημερινά οικονομικά αιτήματα του εργατή...»
BOOKCHIN: ΑΚΟΥ ΜΑΡΞΙΣΤΗ [Διεθνής Βιβλιοθήκη σ.22-25]

Φ. ΤΕΡΖΑΚΗΣ :

ΟΙΚΟΝΟΜΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ' 'ΚΡΙΣΗ' '

<http://goo.gl/1a8gl>

«...Όπως τα μεγάλα προβλήματα που γεννά η σύγχρονη τεχνοεπιστήμη δεν είναι απλώς τεχνικά, έτσι και τα προβλήματα που γεννούν οι σύγχρονες μορφές οικονομίας δεν είναι απλώς οικονομικά. **Η «αυτονομία» του οικονομικού πεδίου (όπως και η «αυτονομία» του εν γένει επιστημονικού πεδίου) είναι ακριβώς η κυρίαρχη καπιταλιστική ιδεολογία: πανίσχυρο όπλο σε έναν σφοδρό ταξικό αγώνα**, στον οποίον κερδίζουν μέχρι στιγμής οι κεφαλαιοκρατικές ελίτ οδηγώντας τον κόσμο σε αργό θάνατο (απ' όπου ελπίζουν ότι μπορούν μεσοπρόθεσμα να εξαιρεθούν οι ίδιες). Αν σηκώσουμε όμως το ιδεολογικό πέπλο και δούμε για μία στιγμή καθαρά αυτή την πραγματικότητα, θα έπρεπε ίσως να σκεφτούμε μήπως ό,τι συνιστά ανάθεμα και καταστροφή από τη σκοπιά των οικονομολόγων και των υψηλών παραγγελιοδόχων τους --η παρούσα κρίση-- είναι ταυτόχρονα μια ελάχιστη χαραμάδα ελπίδας για την ανθρωπότητα.[...]

...Γιατί, και κυρίως για ποιον, είναι κακό η οικονομική ύφεση; Πρακτικό νόημα της ύφεσης είναι η ανακοπή της ανάπτυξης, νοούμενης ως οικονομικής μεγένθυσης, της οποίας μία παράμετρος θα ήταν η συνεχής αύξηση του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος. Η ύφεση είναι κακό πράγμα, λοιπόν, εάν προηγουμένως νοούνται ως επιθυμητά πράγματα οι ως άνω μεγεθύνσεις και αυξήσεις.

Τι είναι όμως εκείνο που μετρούν οι δείκτες μιας τέτοιας μεγέθυνσης; Είναι εντυπωσιακό το ότι κανένας δεν θέτει αυτό το ερώτημα· εάν όμως το θέσει, η απάντηση είναι εύκολη: μετρούν την κερδοφορία των επιχειρήσεων, δηλαδή την απόδοση του επενδυμένου κεφαλαίου. Κατά ποια έννοια όμως τα κέρδη του επενδυμένου κεφαλαίου σχετίζονται με την πραγματική ευημερία των ανθρώπων; Στην πραγματικότητα, **η κερδοφορία του κεφαλαίου προκύπτει από την εντατική εκμετάλλευση της**

ανθρώπινης εργασίας και των φυσικών πόρων, πράγμα που σημαίνει ότι η κερδοφορία των διεθνών επιχειρήσεων και η ευημερία του παγκόσμιου πληθυσμού βρίσκονται σε αντιστρόφως ανάλογη σχέση: **η άνοδος του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος δηλώνει, πρώτον, τον βαθμό εμπορευματοποίησης των ανθρώπινων δράσεων και συναλλαγών** μέσα σε μια ορισμένη κοινωνία· και δεδομένης αυτής, δεύτερον, **τον ρυθμό των κερδών** που σημειώνονται εκ μέρους εκείνων οι οποίοι πωλούν αγαθά και υπηρεσίες. Σημαίνει πιθανότατα ότι **αυτά τα αγαθά και οι υπηρεσίες γίνονται όλο και ακριβότερα, όλο και λιγότερα προσιτά σε όλο και μεγαλύτερα τμήματα του πληθυσμού,** και παράλληλα ότι **οι περιβαλλοντικοί πόροι λιγοστεύουν από την υπεράντληση ενώ ταυτόχρονα αποκλείεται από τη νομή τους εκείνο το κομμάτι που από την απώλεια της αγοραστικής του δύναμης παράγονται τα κέρδη του κεφαλαίου.**

Αν η απογοητευτική εικόνα της παρούσας κρίσης μάς φέρνει αντιμέτωπους με μία δραματική μείωση των ανανεώσιμων περιβαλλοντικών πόρων και μια ραγδαία επεκτεινόμενη αποπτώχευση του μεγαλύτερου μέρους της ανθρωπότητας, πρέπει να καταλάβουμε ότι αυτό είναι συνέπεια όχι κάποιας αποτυχίας, αλλ' ακριβώς της επιτυχίας που σημείωσε μέσα στις προηγούμενες δεκαετίες η διαδικασία της οικονομικής ανάπτυξης.[...]

...Το στοίχημα της επιβίωσης του πλανήτη είναι όντως το στοίχημα της αποανάπτυξης. Για να γίνει αυτό πλήρως κατανοητό πρέπει να προσανατολιστούμε σε μία *ποιοτική* έννοια του πλούτου, δηλαδή *μη* οικονομική, και να δούμε κατάματα την αντίστροφη αναλογία που συνδέει τις δύο έννοιες: **οικονομική ανάπτυξη σημαίνει κοινωνική/ περιβαλλοντική αποπτώχευση, ο κοινωνικός/ περιβαλλοντικός πλούτος απαιτεί τη συρρίκνωση της οικονομίας.** Δεν πρόκειται καν για μια «ηθική οικονομία» (τύπου Αμάρτια Σεν), διότι **η αυτονόμηση της οικονομίας ακυρώνει αυτομάτως οιαδήποτε ηθική και πολιτική σημασία** (πρακτικώς αλληλένδετες).

Δεν είναι χωρίς σημασία το ότι η μεγάλη σκέψη του παρελθόντος, από τον Αριστοτέλη ως τον Καντ και τον Χέγκελ, δεν αναγνώριζε κανέναν ανεξάρτητο οικονομικό τομέα, του οποίου τις δραστηριότητες υπήγε κανονικά στην *ηθικοπρακτική σφαίρα*· μία στιγμή αργότερα, μετά τη θριαμβική ανάδυση της «οικονομίας» μέσ' από τις δραστηριότητες της κεφαλαιοκρατικής τάξης η οποία μετέτρεψε την αποικιακή εκμετάλλευση σε βιομηχανική επανάσταση, ο σημαντικότερος κληρονόμος αυτών των στοχαστών, ο Μαρξ, πάσχισε να καταδείξει το ιδεολογικό ψεύδος που κρύβεται μέσα στις έννοιες της νέας οικονομικής επιστήμης...»

Για το αν ο Μαρξ ήταν εχθρός του καπιταλιστικού ολοκληρωτισμού, ή αν υπηρξε ευαγγελιστής του, δες: <http://goo.gl/1s51s>

«...Η ιστορία των πολιτισμένων ανθρώπων δεν είναι παρά η ιστορία του εμπορευματος που παραγουν και που αυτοκαταστρεφεται καταστρεφοντας τους.(...)

Αν κάθε σταθμός της οικονομικής ανάπτυξης σταζει αιμα χυμένο για χειραφετήσεις που κατέληγαν στον εκσυγχρονισμό της δουλείας, αυτό σημαίνει ότι οι αγώνες χειραφέτησης υπακούουν σε μια αναγκαιότητα της εμπορευματικής επέκτασης... Οι νίκες τους ήταν πάντα νίκες του εμπορευματος.

Οι άνθρωποι πίστευαν ότι αγωνίζονταν για δικαιοσύνη, ισότητα, ελευθερία, αλλά στην πραγματικότητα αγωνίζονταν για τον εμπορευματικό επέκτατισμο, για την επώδυνη γέννα μιας νέας εμπορευματικής μορφής, για την εγκαθίδρυση ενός αγροτικού συστήματος, για την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, για τη βιομηχανική παραγωγή, για την υποχρέωση της καταναλώσης.(...)

Αν οι προλεταριοί παραιτηθούν από την καταστροφή της οικονομίας, επειδή παραιτούνται από τη δημιουργία μιας κοινωνίας θεμελιωμένης στη θέληση τους για ζωή... εργαζονται για την ανανέωση του εμπορευματος, για το μαρασμό του ζωντανού (...) Υπάρχει μ'αυτή την έννοια μια αυτοκτονική τάση του προλεταριάτου, και το σχέδιο για αταξική κοινωνία έχει τη χροιά νεκροταφείου. Οι καλύτεροι υπερμαχοί του προλεταριάτου δεν είναι αμετοχοί σ'αυτό (...)

Όταν μια απεργία ταμιών απαλασσει τους πελάτες από το ρόλο τους και τους βοηθάει να παρουν και να δώσουν χωρίς ανταλλαγή, όταν μερικοί εργάτες μοιράζουν τα αποθηκευμένα προϊόντα, όταν οι άνθρωποι αρνούνται να πληρώσουν το νοίκι, το ηλεκτρικό, το εισιτήριο, όταν η ληλασία εγκαταλείπει τη μανία της εκτόνωσης και παίζει με τη χαρούμενη ανακατανομή της αφθονίας, τότε... κανένα εμπόδιο δεν θα αντισταθεί στη γαληνια βία της ακαταβλήτης χαριστικότητας(...)

Η πυρπολήση των αστυνομικών τμημάτων, των στρατώνων, των φυλακών, των εφοριών, των τραπεζών, του χρηματος... με χαροποιεί λιγότερο για το αποτέλεσμα της και περισσότερο για την αλλαγή προσανατολισμού που διαφαινεται σε τέτοιες ενέργειες... να μην ανεχομαστε κανένα φραγμό στην απολαύση. Η καταστροφή από εκτόνωση έχει φάει τα ψωμιά της, δεν είναι παρά ο φόρος τιμής που αποτιούν οι αυτοχειρές σε μια κοινωνία θανάτου, η ελεημοσύνη που προσφέρει η αριστεριστική φιλοπώχη κυρία στους φτωχούς της...»

RAOUL VANEIGEM: Η ΒΙΒΛΟΣ ΤΩΝ ΗΔΟΝΩΝ [Ελεύθερος Τύπος] – <http://goo.gl/CSv10>